

KÖNYVSZEMLE / BOOK REVIEW

Bagoly Anabella

Biró A. Zoltán – Tamás László (szerk.) (2021): KÖZÖSSÉGI VAGYON – KÖZÖSSÉGI SZEREP. Székelyföldi erdőgazdálkodás – szempontok, tények, lehetőségek. Státus Kiadó, Csíkszereda

<https://doi.org/10.32976/stratfuz.2022.29>

A székelyföldi erdőgazdálkodás történettudományi vonatkozásairól számos szakmai anyag áll rendelkezésünkre. A jelzett témakörben készült írott anyagok mennyiségét a téma fontossága indokolja elsősorban, ugyanis a tulajdonképpen gazdasági érteken túl, az egykori közösségi és magánjellegű vagyonszerkezet jogi visszaállításáról is szó van. A térségi háztartások életmódjára, a helyi közösségek szerveződésére és működésére is kiemelt hatást gyakorolt az erdővagyon, amelynek funkciója napjainkra aktualizált szerepkörökkel egészül ki. A korábbi berendezkedésre vonatkozó társadalomtörténeti megközelítések mellett azonban meglehetősen kevés szakanyag foglalkozik az erdőgazdálkodás mai gyakorlatával. A kiadvány alapjául szolgáló kutatási programot a Nagykükküllő Közbirtokossági Szövetség megbízására a KAM – Regionális és Antropológiai Kutatások Központja végezte. A kötetben közzétett interjúgyűjtemény a jelenlegi helyzetkép feltérképezésének szolgálatán kívül, további szakmai részlelmények megalapozására is hivatott. Ezen elemző és tematizáló szakmai munka mindenekelőtt a térségben fellelhető erdővagyon által képviselt jelentős értékek szélesebb körben való megismertetését szolgálja. A székelyföldi erdőgazdálkodás egy többszereplős, komplex társadalmi folyamat, amelynek alakításában a térségi szereplők kiemelkedően fontosak. Az ismeretek tágabb körben történő terjesztésének célszemélyei az erdészeti szakembereken kívül, a helyi és térségi döntéshozók, az egyes közösségi és egyéni tulajdonformák képviselői, valamint olyan érdekcsoportok képviselői és tagjai, akik az említett tárgykörben direkt vagy indirekt módon érdekeltek. A kiadvány első tanulmányának szerzője, egyben a kötet egyik szerkesztője, Tamás László, aki a *Székelyföldi erdőgazdálkodás: szempontok, tények és kihívások* című írásában az erdőgazdálkodás és erdővagyon témakörét meghatározó kifejezések közérthető magyarázatán kívül, a már említett jelentős mértékű, társadalomtörténeti keretekről készült szakmai anyag rövid áttekintésével is foglalkozik. Az erdőgazdálkodás összetett társadalmi folyamatában résztvevő aktorok tulajdonformáinak megkülönböztetését, a magán és közösségi erőtulajdon együttműködési lehetőségeinek és fontosságának feltárását összegzéssel és további lehetséges lépések felvázolásával zárja.

A kiadvány második tanulmányának címe *Helyzetkép 2020 – A székelyföldi erdőgazdálkodás szereplői és működési modellje*, szerzője, Biró A. Zoltán, pontosan egy meglehetősen kevés szakmai anyagot felsorakoztató témával foglalkozik, a székelyföldi erdőgazdálkodás jelenlegi helyzetének leképezésével. Az erdőgazdaság két alapvető összetevője az erdővagyon és az erdőgazdálkodási gyakorlat. Harmadik komponensként az olyan társadalmi összetevőket kell megemlítenünk, amelyek elenyésző figyelmet kapnak az általuk gyakorolt hatás nagyságához képest, ilyenek a kulturális minták és narratívák vagy az egyes meghatározó érték- és normarendszerek. A három komponens egyidejű figyelembevételre holisztikus megközelítést igényel, amely nézőpont megalapozására szolgál a tanulmány. A három elemzési egységre osztott szakmai anyag egy rövidebb terjedelmű összefoglalóval zárul. A tanulmánykötet következő írásában Biró A. Zoltán Sárosi-Blága Ágnes társszerzőjeként az erdőgazdálkodási gyakorlatban megjelenő új szempontok ismertetésére vállalkozik. A globálisan értendő erdő funkcióinak dinamikus változását emeli ki a szerzőpáros az első elemzési fejezetben, amelyet egy nézőpontváltást követően térségi perspektívából is megközelítenek. Ez a szemléletváltás a hagyományos erdőértelmezési modelltől eltérően a figyelem középpontjába helyez egy másik fogalmat is, az erdei ökoszisztémát, amelynek értékeit és funkcióit a harmadik,

míg annak szolgáltatásait a negyedik elemzési fejezetben ismertetik. Az erdő funkcióinak előtérbe hozása nem mellékes szempont a erdőgazdálkodás jelenlegi állapotát kutatók számára, emelik ki tanulmányuk összegzésében, felhívva a figyelmet egy újszerű megközelítési módra. A tanulmánykötet bevezetőjében kiemelt gondolat, miszerint a közbirtokosságok a székelyföldi erdő gazdaságának főszereplői, képezi a következő tanulmány kiindulási pontját, azzal a nézőponttal kiegészülve, amely szerint a térségi települések számára a közbirtokosságok által kezelt erdővagyon kiemelt jelentőségű természeti, gazdasági és társadalmi erőforrás. Sárosi-Blága Ágnes a *Közbirtokosságok helyi támogatási gyakorlata* című szakmai írásában tényszerűsíti a fenti gondolatot és hozzáfűzi, hogy ez az erdővagyon fejlesztéspolitikai jelentőséggel bír. Ez indokolja a tanulmányában tárgyalt témakör létjogosultságát, hogy kiemelkedően fontos a közbirtokosságok helyi támogatási gyakorlatának elemzése. Az elkészített interjúk beszélgetésekből nyert narratívára alapozott írás három szempontot egyidőben tárgyal, célkitűzésként meghatározva a közbirtokosságok helyi támogatási gyakorlatának megismertetését, valamint további hasonló témakörben készülő szakmai munkák megalapozását. A munkacsoport közös írása zárja a kiadványban megjelenő tanulmányok sorát, amelyben az erdő tematika egy, a korábbi, helyi, térségi megközelítési módoknál jóval szélesebb körben tárgyalja az erdő tematikát, európai keretbe helyezve azt. Tekintve, hogy az erdőgazdaság témaköre tagállami hatáskör, értelemszerűen kevesebb vitás kérdést vet föl, mint az agrárium, a kereskedelem vagy az egyes nemzetközi infrastrukturális beruházások témaköre. A munkacsoport tanulmányában az erdővel foglalkozó európai szakpolitikák folyamatszerű ábrázolását helyezi érdeklődésének középpontjába. Az európai léptékben történő változások elemzése és tárgyalása a térségi erdőgazdaság kérdését is döntő mértékben befolyásolhatja, ugyanis ez a folyamatszerű változás hatással lehet azokra a döntéshozókra, akiknek regionális vagy akár lokális szinten mérvadó szerepük van.

A székelyföldi erdőgazdálkodással foglalkozó szakmai munkának a legfontosabb napirenden lévő lépése egy olyan kataszter összeállítása, amely számbaveszi és rendszerezi a térségi erdőgazdálkodáshoz kapcsolható szereplők adatait. Ezen nagy volumenű, adatbázisépítő munka első lépéseként elkészült egy nyilvántartás a közbirtokosságokról, uniókról, térségi magánerdészetekről, illetve egy sajátos erdőtulajdonosi szervezeti formáról. Tamás László szerkesztésében olvasható az említett nyilvántartás.

A kötet bevezetőjében említést tesznek arról a szerkesztők, hogy kiknek ajánlják a jelen kiadványt. Megfogalmazásuk szerint *„mindazoknak, akiket ez a fontos kérdéskör foglalkoztat, akik az erdőgazdálkodás belső vagy külső szereplőiként hozzá kívánnak járulni térségünk fejlődéséhez.”*